

УДК 368

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-3-21>**Компанієць М.В.***студент магістратури
Запорізького національного університету***Кисільова І.Ю.***кандидат фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Запорізького національного університету***Kompaniets Maxim***Master Student
Zaporizhzhya National University***Kysilyova Inna***Candidate of Sciences (physics and mathematics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance
Zaporizhzhya National University*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНКИ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ

FEATURES OF THE FORMATION AND VALUATION OF INSURANCE RESERVES

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто особливості та економічну сутність окремих видів технічних резервів страхових організацій, зокрема резерву незароблених премій, резерву збитків і резерву катастроф, а також особливості їх формування. Проаналізовано основні методи розрахунку резерву незароблених премій, рекомендоване коригування методу 1/36 та застосування методу розрахунку резерву незароблених премій, який враховує показник інфляції. Проаналізовано систему показників достатності страхових резервів страхових організацій, яка характеризує стан страхових резервів, наведено принцип розрахунку та рекомендовані значення. Досліджено динаміку та структуру страхових резервів впродовж 2018–2020 рр., а також розраховано показники достатності страхових резервів та їхню динаміку на прикладі страхової організації АТ СК "INGO".

Ключові слова: страхові резерви, резерв незароблених премій, резерв збитків, методи розрахунку страхових резервів, показники достатності страхових резервів.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены особенности и экономическая сущность отдельных видов технических резервов страховых организаций, в частности резерва незаработанных премий, резерва убытков и резерва катастроф, а также особенности их формирования. Проанализированы основные методы расчета резерва незаработанных премий, рекомендованная корректировка метода 1/36 и использование метода расчета резерва незаработанных премий, который учитывает показатель инфляции. Проанализирована система показателей достаточности страховых резервов страховых организаций, которая характеризует состояние страховых резервов, приведены принцип расчета и рекомендованные значения. Исследованы динамика и структура страховых резервов в течение 2018–2020 гг., а также рассчитаны показатели достаточности страховых резервов и их динамика на примере страховой организации АТ СК "INGO".

Ключевые слова: страховые резервы, резерв незаработанных премий, резерв убытков, методы расчета страховых резервов, показатели достаточности страховых резервов.

ANNOTATION

The purpose of the paper is research of practice of making insurance reserves of the insurance companies in Ukraine and

summarizes the ways of improvement of methods for their calculation with the purpose of increasing management efficiency of an organization. The article addresses the characteristics and economic nature of certain types of technical reserves of insurance organizations in particular the unencumbered premiums reserve, the loss reserve and the catastrophe reserve, and the characteristics of their formation. Major methods for calculating the reserve of unencumbered premiums reviewed and recommended adjustment to method 1/36, and use of the reserve calculation method of unencumbered premiums, which takes into account inflation ratio. The method of calculation and formation of the loss reserve is considered as well as the characteristics of the reserve for past but undeclared losses and reserves for asserted but unresolved losses. The system of indicators of sufficiency of insurance reserves of insurance organizations was analyzed; the calculation formulae and recommended values are given. Insurance reserves sufficiency ratios refers to the status of insurance reserves and determine the adequacy of insurance reserves to the risks taken into insurance. Sufficiency ratio (based on premiums) and sufficiency ratio (based on payments) determine, respectively, the upper and lower limits of insurance reserves. For conducting research and substantiation of relevant conclusions, the indicators of dynamics and structure of insurance reserves of insurance company JSC IC "INGO" are analyzed. Sufficiency ratios for insurance reserves of JSC IC "INGO" are also calculated and Evaluation of the company's insurance reserves has been performed. The results of the study can be applied by the heads of the financial divisions of insurance companies for the development of tactical and strategic decisions that allows to yield optimal condition of insurance reserves and their reliable valuation of insurance company and to perform the quick analysis of the state of insurance reserves of insurance company.

Key words: insurance reserves, unencumbered premiums reserve, loss reserve, methods for calculating the insurance reserves, insurance reserves sufficiency ratio.

Постановка проблеми. Управління страховими резервами дає змогу своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища та внутрішнього стану страховика, а також забезпечити формування збалансованого страхового портфеля як основи стабільного фінансового положення страхової компанії. Проте зміни економічних

умов породжують нові проблеми, від вирішення яких залежать стабільність та дієвість страхової організації. При цьому особливу увагу необхідно приділити питанням ефективного управління страховими резервами страховиків. Однак недостатньо розробленими є питання формування фінансових ресурсів страховиків в умовах становлення та розвитку ринкової економіки. Наукового обґрунтування потребують методичне забезпечення оптимізації структури та вдосконалення методик розрахунку страхових резервів з огляду на прибутковість страхової діяльності. Слід зазначити, що вирішення цих проблем має комплексний характер, що забезпечує дієвість управлінських заходів, підвищує платоспроможність та ефективність захисту майнових інтересів страхувальників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження процесів формування й використання страхових резервів присвячено роботи І.Д. Самошкіної [1, с. 786–789], М.В. Балицької [2, с. 19–24] та інших вітчизняних науковців.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Формування страхових резервів завжди характеризувалось підвищеною складністю, оскільки майбутні виплати, які відображаються як розмір страхових резервів, мають ймовірнісну природу. Вдосконалення методів розрахунку резервів з ризикових видів страхування сьогодні є найбільш гострою проблемою для страхового ринку, адже фінансова стійкість страховика залежить значною мірою від правильно сформованого обсягу страхових резервів. Підвищення ефективності управління вітчизняними страховими компаніями пов'язано зі вдосконаленням методів розрахунку страхових резервів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розвиток теоретичних положень та вдосконалення методичних і практичних рекомендацій щодо формування та оцінки страхових резервів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Страхові резерви – це фонди, що утворюються страховими компаніями для забезпечення гарантій виплат страхового відшкодування і страхових сум. Вони використовуються, якщо сума виплат страхувальникам у цей операційний період перевищує поточні надходження страхових премій, а також в інших обумовлених випадках. Відповідно до світової практики, кожен вид зобов'язань страховика покривається відповідним видом страхового резерву. У ризикових видах страхування формуються технічні резерви, які включають резерв незароблених премій і резерви збитків, а також є обов'язковими для формування. Створення страхових резервів регламентується Законом «Про страхування» [3] та іншими нормативними актами. Проаналізуємо особливості формування основних видів технічних резервів страхової організації.

Резерв незароблених премій (РНП) – це частина нарахованої страхової премії (внесків) за

договором, що належить до періоду дії договору, який виходить за межі звітного періоду (незароблених премій), призначена для виконання зобов'язань із забезпечення майбутніх виплат, які можуть виникнути в наступних звітних періодах [4, с. 190–191].

Засоби РНП призначені для виконання ще не виконаних або виконаних не до кінця страхових зобов'язань, коли відомо лише те, що в термін дії договору, що залишився після звітної дати, страховий випадок може статися. Таким чином, резервом незароблених премій є грошова оцінка майбутніх зобов'язань страховика за страховими випадками (збитків), які можуть відбутись у майбутніх періодах.

Резерв незароблених премій розраховується окремо по кожній обліковій групі договорів. Сумарне значення РНП для всієї страхової організації визначається підсумовуванням РНП, розрахованих за всіма діючими договорами всіх облікових груп.

На наш погляд, резерв незароблених премій є не резервом, а статтею, яка розділяє облік надходжень страхових внесків між суміжними звітними періодами. Таким чином, саме РНП є основною частиною тимчасово вільних коштів страховика, які можуть бути інвестовані, на відміну від інших резервів, існування яких має більш короткостроковий характер, який визначається терміном розгляду виплат по страховому випадку, який відбувся, або спрямовані на певні попереджувальні заходи.

Для визначення справжнього розміру резерву незаробленої премії існують різні методи. Під час вибору тієї чи іншої методики розрахунку резерву незаробленої премії необхідно враховувати такі чинники, як вид страхування, термін дії договору страхування, рівень збалансованості страхового портфеля, рівномірність розподілу ризику. Береться до уваги також періодичність сплати премій за укладеними договорами страхування.

Відповідно до Закону України «Про страхування» [3], страховики використовують єдиний спрощений метод розрахунку резерву незароблених премій, а саме метод плаваючих кварталів, а саме, за якого надходження страхових платежів в першому кварталі множиться на одну четверту, в другому – на одну другу, в останньому кварталі розрахункового періоду – на три четвертих, одержані добутки додаються. У практиці страхування компанії використовують кілька методів визначення розміру резерву незаробленої премії [4, с. 191–192], такі як метод 1/365 (метод “pro rata temporis”); методи 1/4; 1/8; 1/12; 1/24 («паушальні» методи); методи 40%; 36%.

Методи формування цього резерву сильно впливають на створення джерел інвестування в економіку. Як відомо, одним із методів розрахунку РНП по першій групі страхових договорів (страхування майна, відповідальності, життя) є метод «36 процентів», який потребує коригування.

Згідно із загальноприйнятою методикою, розрахунок резерву незароблених премій методом 36% здійснюється від внесків-брутто. Тариф-брутто розділяється на дві частини, де 72% складає нетто-ставка, а 28% – навантаження. Таким чином, половина нетто-ставки дорівнює 36% брутто-ставки. Аналіз структури тарифів вітчизняних страхових компаній по різних страхових продуктів показав, що на практиці розмір навантаження не завжди дорівнює 28%, може складати від 23% до 50% залежно від виду страхування. Отже, величина резерву у вигляді 36% від брутто-ставки може складати від 47% до 58% від нетто-ставки.

Такий розбіг значень, на наш погляд, знижує достовірність результатів аналізу резервів, у зв'язку з чим можна запропонувати здійснювати такий розрахунок від нетто-премії, помножуючи її на 50%. За сучасних методів врахування резерву з використанням інформаційних технологій розділення нетто-премії від навантаження автоматизоване, у зв'язку з чим запропонований метод розрахунку РНП забезпечує формування страхових резервів у розмірах, які дають змогу підтримати фінансову стійкість страхової компанії без зайвого резервування. Розглянемо альтернативний метод розрахунку резерву незароблених премій з урахуванням інфляції [5].

Нехай T_0 – базова страхова премія, i – ставка прогнозованої інфляції (на наступний після звітної дати квартал), тоді річна ставка інфляції ірічна, яка відповідає квартальній ікв, може бути отримана з рівності $(1+i_{річна}) = (1+i_{кв})^4$. Тоді якщо на звітну дату договір діяв n днів, а весь термін страхування становив 365 днів, то резерв незаробленої премії за таким договором визначається таким чином:

$$РНП = T_0 \frac{(1-i_{річна}) - (1+i_{річна})^{n/365}}{i_{річна}}. \quad (1)$$

Якщо договір до моменту формування резерву діяв впродовж кварталу або більше, то необхідно врахувати інфляцію за минулий період (її фактичний розмір відомий), а також використати для розрахунку РНП комбіновану ставку:

$$i_{річна} = (1+i_{до})(1+i_{п}) - 1, \quad (2)$$

де $i_{до}$ – показник інфляції за період фактичної дії договору; $i_{п}$ – показник інфляції за період дії договору, який залишився.

Резерви збитків формуються на підставі заяв страхувальників на певну дату, що містять відповідні вимоги стосовно відшкодування збитків. Величина резерву збитків на звітну дату є сумою зарезервованих несплачених сум страхового відшкодування на вимогу страхувальника, щодо яких ще не прийнято рішення про повну або часткову відмову у виплаті страхових сум.

Якщо резерв збитків збільшується проти попередньої звітної дати, то різниця (приріст) належить до витрат страховика як у бухгалтерському, так і в податковому обліку. У разі

зменшення цього резерву різниця, відповідно, належить до збільшення доходів страховика у бухгалтерському та податковому обліку.

Резерви збитків представлено резервом заявлених, але не виплачених збитків та резервом збитків, які виникли, але не заявлені. Резерв заявлених, але не виплачених збитків – це оцінка обсягу зобов'язань страховика для здійснення виплат страхових сум (страхового відшкодування) за відомими вимогами страхувальників, включаючи витрати на врегулювання збитків (експертні, консультаційні та інші витрати, пов'язані з оцінкою розміру збитку), які не оплачені або оплачені не в повному обсязі на звітну дату, а також ті, які виникли у зв'язку зі страховими випадками, що відбулися у звітному або попередньому періоді, та про факт настання яких страховика повідомлено відповідно до вимог законодавства України та/або умов договору.

Формувати резерв заявлених, але не виплачених збитків доцільно, якщо розслідування страхового випадку, причин та обставин його настання не дає змогу зробити страхову виплату або прийняти рішення про відмову зробити її в тому самому звітному періоді, коли було отримано повідомлення про настання страхового випадку.

Величина цього резерву визначається страховиком за кожною неврегульованою претензією. Коли про страховий випадок повідомлено, але розмір збитку не визначено, для розрахунку резерву використовують максимально можливу величину збитку, яка обмежується розміром страхової суми за договором. Зарезервована таким чином сума відповідає сумі заявлених збитків у звітному періоді, збільшеній на суму несплачених збитків на початок звітного періоду за попередні періоди, зменшеній на суму виплачених збитків у звітному періоді плюс витрати на врегулювання збитків у розмірі 3% від суми несплачених збитків на кінець звітного періоду.

Резерв збитків, які виникли, але не заявлені – це оцінка зобов'язань страховика зі здійснення страхових виплат, включаючи витрати на врегулювання збитків, які виникли у зв'язку зі страховими випадками у звітному та попередніх періодах, про факт настання яких страховику не було заявлено на звітну дату в установленому законодавством України та/або договором порядку.

Обов'язкове нарахування цього резерву стосується лише договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, за іншими договорами страховик сам визначає, нараховувати цей резерв чи ні.

Розрахунок резерву збитків, які виникли, але не заявлені, здійснюється за кожним видом страхування окремо. Величина коштів, зарезервованих у ньому, визначається як сума зазначених резервів, розрахованих за всіма ви-

дами страхування. Розрахунок величини цього резерву здійснюється із застосуванням математично-статистичних методів аналізу розвитку збитків у страхуванні.

Резерв коливань збитковості призначено для компенсації витрат страховика, пов'язаних з відшкодуванням збитків, якщо фактична збитковість за видами страхування у звітному періоді перевищує очікуваний середній рівень збитковості, взятий за основу під час розрахунку тарифної ставки за цими видами страхування.

Резерв катастроф формується задля здійснення страхових виплат у випадку настання природних катастроф або значних техногенних аварій, у результаті яких може бути завдано збитків численним страховим об'єктам, а також коли виникає обов'язок здійснювати виплати страхового відшкодування у розмірах, що значно перевищують середні розміри збитків, які взято за основу під час розрахунку страхових тарифів [4, с. 192–194].

Надалі розглянемо динаміку та структуру страхових резервів на прикладі страхової організації АТ СК "INGO" [6] за період 2018–2020 рр. за даними звітності (табл. 1).

Можна побачити, що впродовж 2018–2020 рр. величина страхових резервів АТ СК "INGO" постійно зростала (934 499 тис. грн у 2018 р., 1 060 150,6 тис. грн. у 2019 р., 1 126 737 тис. грн. у 2020 р.), що пов'язано з розширенням страхової діяльності та збільшенням надходжень страхових премій. Водночас зменшилась частка перестраховиків у страхових резервах, причому у 2019–2020 рр. відбулося значне зменшення (на 27,9%).

Резерв незароблених премій демонструє чітку тенденцію до зростання, а зміна резерву збитків має непостійний характер. Так, після зростання на 46 982,4 тис. грн. (11,8%) у 2019 р. відбулося зниження на 57 243,4 тис. грн. (12,8%) у 2020 р. Оскільки резерв збитків являє собою суму зарезервованих несплачених сум страхового відшко-

дування за відомими вимогами страхувальників, по яких не прийнято рішення про повну або часткову відмову у виплаті страхових сум, тенденція зменшення цього резерву є позитивною.

Інші технічні резерви та резерв зі страхування життя в страховій організації АТ СК "INGO" не формуються.

Можна побачити, що впродовж 2018–2020 рр. величина страхових резервів змінювалась незначно, але частка перестраховика впродовж цього періоду зменшилась, тобто зросла незалежність компанії від перестраховиків.

Аналіз структури страхових резервів наведено в табл. 2.

Аналіз структури страхових резервів АТ СК "INGO" показує, що в структурі сукупних страхових резервів переважає частка резерву незароблених премій, яка поступово зростає (за винятком зменшення частки у 2019 р.). (57,28% у 2018 р., 54,49% у 2019 р., 69,59% у 2020 р.) за постійного зростання абсолютної величини. Частка резерву збитків, незважаючи на зростання абсолютної величини у 2019 р., постійно зменшується (42,72% у 2018 р., 39,60% у 2019 р., 36,69% у 2020 р.).

Для оцінювання стану страхових резервів застосовуються показники достатності страхових резервів, які визначаються за підсумками року та характеризують достовірність відображення страхових зобов'язань. Показники достатності страхових резервів, розрахункові формули та нормативи значень наведено в табл. 3 [7].

Коефіцієнт достатності страхових резервів (на підставі страхових виплат) визначається як відношення страхових резервів, сформованих страховою організацією на звітну дату, до середнього обсягу виплат страхового відшкодування за три попередні роки. Коефіцієнт достатності страхових резервів (на підставі страхових премій) визначається як відношення страхових резервів, сформованих страховою організацією на звітну дату, до середнього обсягу надходжень страхо-

Таблиця 1

Динаміка страхових резервів СК "INGO", тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	абсолютне, +/-		відносне, %	
				2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.	2019/ 2018 рр.	2020/ 2019 рр.
Страхові резерви	934 499	1 060 150,6	1 126 737	125 651,6	13,4	66 586,4	6,3
Частка перестраховика у страхових резервах	304 579	286 038,60	206 204	-18 540,4	-6,1	-79 834,6	-27,9
Резерв незароблених премій	35 243	613 912,20	737 742	78 669,2	14,7	123 829,8	20,2
Частки перестраховиків у резервах незароблених премій	102 175	76 620	77 174	-25 555,0	-25,0	554,0	0,7
Резерв збитків	399 256	446 238,40	388 995	46 982,4	11,8	-57 243,4	-12,8
Резерв заявлених, але не врегульованих збитків	323 397,3	374 840,26	342 316	51 442,9	15,9	-32 524,7	-8,7
Резерв збитків, що відбулися, але не заявлені	75 859	71 398	46 679	-4 460,5	-5,9	-24 718,7	-34,6
Частки перестраховиків у резервах збитків	202 404	209 418,6	129 030	7 014,6	3,5	-80 388,6	-38,4
Спеціальні технічні резерви	–	–	–	–	–	–	–

Таблиця 2

Склад і структура страхових резервів АТ СК "INGO"

Показник	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Страхові резерви, усього	934 499,00	100,00	1 126 737,00	100,00	1 060 150,60	100,00
Резерв незароблених премій	535 243,00	57,28	613 912,20	54,49	737 742,00	69,59
Резерв збитків	399 256,00	42,72	446 238,40	39,60	388 995,00	36,69

Таблиця 3

Показники достатності страхових резервів

Показник	Розрахункова формула	Норматив
Показник достатності технічних резервів (на основі виплат)	$\frac{\text{Страхові технічні резерви}}{\text{Середнє значення страхових виплат за три попередні роки}}$	Не менше 1
Показник достатності технічних резервів (на основі премій)	$\frac{\text{Страхові технічні резерви}}{\text{Середнє значення страхових премій за три попередні роки}}$	Не більше 1
Співвідношення власного капіталу та страхових резервів	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Страхові технічні резерви}}$	Не менше 0,3
Рівень покриття резерву заявлених, але не врегульованих збитків грошовими коштами	$\frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Резерв заявлених, але не врегульованих збитків}}$	Не більше 1
Рівень покриття резерву незаробленої премії дебіторською заборгованістю	$\frac{\text{Дебіторська заборгованість за операціями страхування}}{\text{Резерв незаробленої премії}}$	Не більше 1
Коефіцієнт рівня страхових резервів	$\frac{\text{Страхові резерви}}{\text{Валюта балансу}}$	Не менше 45% і не більше 85%

вих премій за три попередні роки. Показники визначають ступінь адекватності страхових резервів ризикам, які приймаються на страхування. Перший показник визначає нижню границю обсягу страхових резервів (розмір страхових резервів має покривати здійснені страхові виплати). Другий показник фактично характеризує верхню границю страхових резервів (з огляду на сутність принципу страхування, а саме замкненість розкладання збитку між учасниками страхових відносин, розмір страхових резервів не може бути більше обсягу страхових внесків).

Коефіцієнт достатності власного капіталу визначається як співвідношення суми власного капіталу та страхових резервів, сформо-

ваних страховою організацією на звітну дату. Показник визначає достатність (адекватність) власного капіталу (як джерела коштів для виконання зобов'язань перед страхувальниками в разі недостатності коштів страхових резервів) відносно обсягу прийнятих організацією ризиків, виражених у страхових резервах. Рівень покриття резерву заявлених, але не врегульованих збитків грошовими коштами визначає можливість відшкодування заявлених збитків за рахунок грошових коштів у короткий термін. Рівень покриття резерву незаробленої премії дебіторською заборгованістю визначає можливість покриття резерву незаробленої премії дебіторською заборгованістю. Коефіцієнт рівня

Таблиця 4

Показники достатності страхових резервів АТ СК "INGO"

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +/-	
	2018	2019	2020	2019/2018 рр.	2020/2019 рр.
Показник достатності технічних резервів (за виплатами)					
Показник достатності технічних резервів (за преміями)	1,06	0,97	0,93	-0,08	-0,04
Співвідношення власного капіталу та страхових резервів	0,68	0,61	0,63	-0,07	0,02
Рівень покриття резерву заявлених, але не врегульованих збитків грошовими коштами	1,08	1,03	0,46	-0,05	-0,57
Рівень покриття резерву незаробленої премії дебіторською заборгованістю	0,39	0,36	0,33	-0,03	-0,03
Коефіцієнт рівня страхових резервів	0,51	0,52	0,52	0,01	0,01

страхових резервів визначає частку страхових резервів у загальному підсумку балансу.

Розраховані показники достатності страхових резервів, а також їх динаміка наведені в табл. 4 (показники розраховано для ризикових видів страхування, оскільки АТ СК "INGO" не здійснює операцій зі страхування життя).

Отже, можна побачити, що ситуація з показниками достатності страхових резервів має позитивну тенденцію. У 2018–2019 рр. значення показника достатності технічних резервів (за преміями) та рівня покриття резерву заявлених, але не врегульованих збитків грошовими коштами не відповідали встановленим нормативам. У 2020 р. всі показники достатності резервів відповідають нормативним значенням, але значення показника достатності технічних резервів (за преміями), хоча має тенденцію до зниження, залишається досить високим (0,93).

Висновки. Формування та використання страхових резервів відіграє важливу роль у здійсненні успішної діяльності страхової компанії, беззбитковому веденні справи та запобіганні банкрутству страховика. Рекомендації щодо застосування альтернативних методів розрахунку розміру страхових резервів мають конкретний практичний характер та покликані допомогти страховикам грамотно сформулювати достатній обсяг страхових резервів для виконання зобов'язань. Наукове розроблення адекватних та достовірних індикаторів стану страхових резервів може підвищити фінансову надійність страховиків та довіру страхувальників.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Самошкіна І.Д. Особливості формування резервів страхових компаній. *Гроші, фінанси та кредит*. 2016. № 11. С. 786–789.
2. Балицька М.В. Інвестування страхових резервів як фактор підвищення фінансової стійкості страховика. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 12. Ч. 1. С. 19–24.
3. Про страхування : Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР. URL: [http://www.dfp.gov.ua/65.html?&tx_ttnews\[pointer\]=1&cHash=bae5ea2f1f](http://www.dfp.gov.ua/65.html?&tx_ttnews[pointer]=1&cHash=bae5ea2f1f) (дата звернення: 05.06.2021).

4. Александрова М.М. Страхування : навчально-методичний посібник. Київ : ЦУЛ, 2002. 208 с.
5. Быстров А.И. Методика анализа и совершенствования механизмов расчета страховых резервов. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metodika-analiza-i-sovershenstvovaniya-mehanizmov-rascheta-strahovyh-rezervov/viewer> (дата звернення: 05.06.2021).
6. Офіційний сайт АТ СК "INGO". URL: <https://ingo.ua/ru> (дата звернення: 05.06.2021).
7. Анализ показателей достаточности страховых резервов. URL: <https://risk-insurance.ru/accounting-audit/analysis-of-insurance-company/analysis-of-indicators-sufficiency-of-insurance-reserves.html> (дата звернення: 20.06.2021).

REFERENCES:

1. Samoshkina I.D. (2016) Osoblivosti formuvannya rezerviv strakhovikh kompaniy [Features of insurance company reserve formation]. *Money, finance and credit*, no. 11, pp. 786–789.
2. Balytska M.V. (2017) Investuvannya strakhovikh rezerviv yak faktor pidvishchennya finansovoї stiykosti [Investment of insurance reserves as a factor in increasing financial resilience] *Scientific Gazette of Uzhgorod National University. Series: International economic relations and the world economy*, vol. 12, part 1, pp. 19–24.
3. Zakon Ukrainy "Pro strakhovaniya" vid 7.03.1996 № 85/96-BP [Law of Ukraine "About insurance" of 7.03.1996 № 85/96-BP]. URL: [http://www.dfp.gov.ua/65.html?&tx_ttnews\[pointer\]=1&cHash=bae5ea2f1f](http://www.dfp.gov.ua/65.html?&tx_ttnews[pointer]=1&cHash=bae5ea2f1f) (accessed 05 June 2021).
4. Aleksandrova M.M. (2002) Strakhovaniya [Insurance]. Kyiv: Tsentri navchal'noy literaturi. (in Ukrainian)
5. Bystrov A.I. Metodika analiza i sovershenstvovaniya mekhanizmov rascheta strakhovykh rezervov [Methods of calculation and improvement of insurance reserves]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metodika-analiza-i-sovershenstvovaniya-mehanizmov-rascheta-strahovyh-rezervov/viewer> (accessed 05 June 2021).
6. Ofitsiynyi syte AT SK "INGO" [Official site JSC IC "INGO"]. URL: <https://ingo.ua/ru> (accessed 05 June 2021).
7. Analiz pokazateley dostatochnosti strakhovikh kompaniy [Analysis of reserve sufficiency ratios]. URL: <https://risk-insurance.ru/accounting-audit/analysis-of-insurance-company/analysis-of-indicators-sufficiency-of-insurance-reserves.html> (accessed 20 June 2021).